

44 מתאנים גרוגרות אמאי לא יפריש מתאנים והתנן (תרומות פ"ב מ"ד)
 45 מקום שיש בהן תורם מן היפה, אלא פשיטא שמדובר במקום
 46 דליכא בהן לפנינו.
 47 מקשה הגמרא: אימא סיפא, ולא גרוגרות על התאנים ואפילו
 48 במקום שרגיל לעשות תאנים גרוגרות, ואי מדובר במקום דליכא
 49 בהן לפנינו, אמאי לא יכול לתרום מגרוגרות, והתנן (שם) מקום
 50 שאין בהן, תורם מן המתקנים. אלא פשיטא שמדובר במקום
 51 דאיכא בהן לפנינו ולכן צריך לתרום דווקא תאנים.
 52 תמדה הגמרא: וכי הרישא מדברת במקום דליכא בהן והסיפא
 53 במקום דאיכא בהן.
 54 משיבה הגמרא: אין רישא במקום דליכא בהן וסיפא במקום דאיכא
 55 בהן.
 56 לומדת הגמרא מתירוח זה כלל: אמר רב פפא, שמע מינה דתקינן
 57 ומוקמינן מתניתין – את הרישא והסיפא שבמשנה בתרי מעמי –
 58 בשני מקרים שונים, כמו כאן שהעמידו את הרישא כשאין בהן ואת
 59 הסיפא כשיש בהן, ולא מוקמינן את המשנה כדי לתרצה, בתרי
 60 תנאי, שהרי יכלה כאן הגמרא לתרץ, שברייתא זו מדברת כולה
 61 כשאין בהן, והיא חולקת על המשנה בתרומות ואינה סוברת שיש
 62 להפריש כשאין לפנינו כהן מן המתקנים אלא לעולם מפרישים מן
 63 היפה.

משנה

64 המשנה מבארת דיני עשיית מנחות לגבי איסור חימוץ: קל המנחות
 65 נילושות במים פושטין, ולא ברותחים או בצוננים, וכיון שנילושות
 66 בפושרים המקריבים חימוץ משמין העושה אותן מלישתן ואילך שלא
 67 יחמיצו. ואם החמיצו שיריה שנשאר מן הקומץ למאכל הכהנים,
 68 ועוסק בהם, עובר בלא תעשה.
 69 והמוקר שיש להזהר שלא יחמיצו המנחות הוא ממה שנאמר (ויקרא ב'
 70 א) 'קל המנחה אשר תקריבו לה' לא תעשה חמין'.
 71 מוסיפה המשנה: והעוסק במנחה או בשיריה בחימוץ חייב מלקות, על
 72 לישתה – עירוב הקמח במים ועשייתם לבצק, ועל עריכתה – עשיית
 73 צורת הלחם, ועל אפייתה, ונמצא חייב שלש מלקות, מלקות אחת
 74 על כל אחת מהן.

גמרא

75 שנינו במשנה, שאם עוסק בשיירי המנחה בחימוץ עובר בלא תעשה.
 76 מבארת הגמרא: מנא הני מילי – מדיחין למדנו דברים אלו, אמר ריש
 77 לקיש, ממה דאמר קרא (שם ט"ו) 'לא תאפה חמין חלקם נתתי אתה
 78 מאשי', וחלקם נדרש גם על 'לא תאפה חמין', שאפילו חלקם של
 79 הכהנים שהוא שיירי המנחה לאחר הקמיצה לא תאפה חמין.
 80 מקשה הגמרא: והאי – וכי פסוק זה להכי הוא דאמא – בא ללמד
 81 שיש איסור לא תעשה על חלק הכהנים, הרי האי מיבעי ליה – הוא
 82 נצרך לכתניתא בברייתא, נאמר במנחה לא

83 באדירים, אלו מים, שנאמר 'מקולות מים רבים אדירים משפרי ים'.
 84 רבי עזרא אמר לרבי פרידא שלשה מאמרים נוספים, בטגון המאמר
 85 הקודם. המאמר הראשון: כששלמה המלך בנה את בית המקדש,
 86 אמר הקב"ה 'בא ידיד בן ידיד ויבנה ידיד לידיד בקלקו של ידיד
 87 ויתכפרו בו ידידים', כלומר, יבא שלמה המלך בן בנו של אברהם
 88 אבינו, ויבנה את בית המקדש למען ה', בחלק נחלת הארץ של שבת
 89 בנימין. רבי עזרא מסביר דבריו: 'בא ידיד זה שלמה המלך, דכתב
 90 (שמואל ב' י"ב כה) 'וישלח ביד נתן הנביא ויקרא שמו ידידה בעבור ה'.'
 91

1 ובמהשקה, וכן יש ללמוד מה תרומה גדולה ניטלת בעין יפה יותר
 2 מהשיעור המספיק מן התורה כדי לתקן את הפירות, וכמו שתיקנו
 3 חכמים שיכול להפריש אחד מארבעים, אף תרומת מעשר ניטלת
 4 בעין יפה ולכן יכול להפריש מגרוגרות על תאנים ואין בזה משום
 5 מרבה במעשרות.
 6 הגמרא חוזרת להוכיח מהברייתא שמשערים לפי מה שהיו ומינה –
 7 מדברי רבי אלעזר שבברייתא עצמה יש להוכיח שמשערים לפי מה
 8 שהיו בתחילה, שהרי אמר רבי אלעזר בר רבי יוסי, אבא ורבי יוסי
 9 היה נוטל לתרומה עשר גרוגרות שבמקצוע על השעים תאנים
 10 לחים שבבבלבלה. אי אמרת בשלמא לבמות שהן אמרינן – לפי מה
 11 שהיו ואנו רואים גרוגרות אלו כאילו הן תאנים כמו שהיו בתחילה,
 12 שפיר, אלא אי אמרת כמות שהן – לפי מה שהן עכשיו, הרי אלו
 13 שהוא מפריש הם גרוגרות וכאשר הוא תורם מהן על התאנים לפי
 14 מנין כמו שעשה רבי יוסי, בציר להו – נפחת המעשר הניטל מהן
 15 באופן זה כלפי מה שהיה אם היה נוטל לפי מדה, שהרי כאשר
 16 תמדוד את התאנים של החולין ואת הגרוגרות של המעשר, תמצא
 17 שהופרשה מדה אחת מעשרים ולא אחת מעשר, משום שתשעים
 18 התאנים מחזיקים תשעה קבים ואילו העשר גרוגרות אינם מחזיקים
 19 קב אחד אלא כחצי קב.
 20 דוחה הגמרא: כי אתא רב דימי אמר רבי אלעזר, שאני גרוגרות
 21 משאר דבר שהיה בו שיעור וצמק, הואיל ויכול לשולקן ו-לבשלן
 22 הרבה ולהחיותן על ידי כך לבמות שהן ו-לכמו שהיו בעודן תאנים,
 23 ולכן אפילו אם בשאר דברים משערים לפי השיעור שיש בדבר
 24 עכשיו, מכל מקום בגרוגרות משערים לפי מה שהיו בעודן תאנים.
 25 הגמרא מביאה ברייתא בענין זה של תרומת תאנים על גרוגרות
 26 ולהיפך: תנו רבנן, תורמין תאנים על הגרוגרות במנין וכגון עשרה
 27 תאנים על תשעים גרוגרותו במקום שרגילין לעשות מתאנים
 28 גרוגרות על ידי יבוש, ולא תורמים גרוגרות על תאנים במנין,
 29 ואפילו במקום שרגילין לעשות מתאנים גרוגרות ואין אנו אומרים
 30 שמכיון שהכהן יעשה מהתאנים שעליהם הוא מפריש ומתקנם,
 31 גרוגרות, נראה אותם כאילו כבר עכשיו הם גרוגרות והרי הוא
 32 כמפריש גרוגרות על גרוגרות, אלא מכיון שעכשיו הם תאנים אם
 33 יתרום גרוגרות לפי מנין, הרי הוא ממעט במעשר כלפי מדה כמבואר
 34 לעיל.
 35 מבררת הגמרא באיזה אופן מדובר בברייתא: אמר רב, תורמין
 36 תאנים על הגרוגרות במקום שרגילין לעשות תאנים גרוגרות. ויש
 37 לדקדק מדין זה שבמקום שרגילין לעשות מהתאנים גרוגרות, אין
 38 יתרום מתאנים, אבל במקום שאין רגילין לעשות מתאנים גרוגרות
 39 לא יתרום מתאנים על גרוגרות, משום שאי אפשר להפריש מהמין
 40 שאינו מתקיים כל כך על מין המתקיים יותר זמן ואינו מתקלקל,
 41 ותאנים לחים ממדהים להקריב וגרוגרות משתמרות יותר זמן.
 42 מקשה הגמרא: היכי דמי, אי דאיכא בהן לפנינו, שאפשר לתת לו
 43 את התרומה ויכול לאוכלה מיד, במקום שאינו רגיל לעשות

המשך ביאור למס' מנחות ליום ראשון עמ' א

1 רבי פרידא דורש את הפסוק 'אדירי כל חפצי בם', פתח ואמר, כאשר
 2 פרע ה' למצרים והטביעם בים סוף, אמר הקב"ה 'בא אדיר ויפרע
 3 לאדירים מאדירים באדירים', כלומר, יבוא הקב"ה וינקום את נקמת
 4 בני ישראל מהמצרים במים אדירים. רבי עזרא מפרש את דבריו: 'בא
 5 אדיר זה הקדוש ברוך הוא שנקרא אדיר, דכתיב (שם ע"ג) 'אדיר
 6 בפרום ה', ויפרע לאדירים – וינקום למען אדירים, אלו ישראל,
 7 שנאמר (שם ט"ו) 'ואדירי כל חפצי בם', וינקום מאדירים, אלו
 8 המצרים, דכתיב (שמות ט"ו) בשירת הים 'צללו בעופרת במים,
 9 אדירים' – המצרים האדירים צללו כמו עופרת במים. והנקמה תהיה

60 תַּשְׁחַט הַחֲטָאֹת, ואף שעיר נשיא בכללם. משיבה הבריייתא: הָא
 61 לְמָה זֶה - שעיר נשיא יֵצֵא מכלל החטאות, ודאי לְקוֹבְעוֹ - לקבוע
 62 שחיטתו בצפון, כלומר ללמד שְׁמַעְכַּב אף בדיעבד ואם לא שָׁחַט
 63 אוֹתוֹ בְּצָפוֹן פְּסָלוֹ.
 64 שואלת הבריייתא: אִתָּהּ אֹמְרֵי שְׁלֹכֶךָ יֵצְאֵת חטאת נשיא מכלל
 65 החטאות, אך יש לשאול אוֹ אֵינּוּ - שמא לא יצאה אֵלָּא ללמד
 66 שְׁדוּקָא זֶה טַעֲמוֹ שחיטה בְּצָפוֹן, וְאִין קרבן חטאת אַחֵר טַעֲמוֹ צָפוֹן.
 67 משיבה הבריייתא: תְּלַמּוּד לֹמְרֵי בחטאת יחיד (שם ד כט) 'וְשָׁחַט אֶת
 68 הַחֲטָאֹת בְּמִקְוֹם (אשר ישחט את) הַעוֹלָה, שִׁוְהָ בְּנֶה אֶבֶן - ה'
 69 עֲשָׂאוּ אֵבֶן, ללמד לְכָל הַחֲטָאוֹת, שְׁמַעוֹנוֹת שחיטה בְּצָפוֹן, ומאחר
 70 שנתרבו כולן לכך, אין לדייק מחטאת נשיא למעטן.
 71 רב אדא בר אבהו מסיים קושייתו: יש לדייק, טַעֲמָא - הטעם
 72 שלמדים שחיטה בצפון לכל החטאות, משום דְּכִתְבֵי רַחֲמֵינָא בחטאת
 73 יחיד 'וְשָׁחַט אֶת הַחֲטָאֹת בְּמִקְוֹם הַעוֹלָה' שנלמד ממנו בבנין אב, הָא
 74 לְאוּ חֲכִי - אך בלא זה, הָוָה אֲמִינָא, שְׁדוּקָא זֶה - שעיר נשיא טַעֲמוֹ
 75 שחיטה בְּצָפוֹן, וְאִין קרבן חטאת אַחֵר טַעֲמוֹ צָפוֹן, וּמֵאֵי טַעֲמָא -
 76 מה הטעם בזה, האם לְאוּ מִשּׁוֹם דְּהוּהוּ - שנאמרו בענין זה בְּכָל בְּכַל
 77 החטאות 'בְּמִקְוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁחַט הַעוֹלָה תִּשְׁחַט הַחֲטָאֹת' וּפְרָט בשעיר
 78 נשיא 'וְשָׁחַט אֹתוֹ בְּמִקְוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הַעוֹלָה', ואין בכלל אלא
 79 מה שבפרט, ורק חטאת נשיא נשחטת בצפון ולא שאר חטאות, וְאִתָּהּ
 80 עַל גַּב דְּמְרוּחֵקוֹן הַכֵּל והפרט זה מִזֶּה, שהכלל נאמר בפרשת צו
 81 והפרט בפרשת ויקרא, דְּיִזְן אוֹתָן בְּכָלֵל וּפְרָט, ושלא כרבי
 82 אפטוריקי.
 83 רב אשי דוחה קושיא זו: מִתְקַיֵּין לָהּ רַב אֲשִׁי, וכי הָאֵי - לימוד זה
 84 בְּכָל וּפְרָט הוא שהכלל נאמר קודם הפרט, הרי להיפך, פְּרָט וּבְכָלֵל
 85 הוּא, שהרי הפרט שעיר נשיא שבפרשת ויקרא קודם הכלל של כל
 86 החטאות שבפרשת צו, וְבוֹה נַעֲשֶׂה הַכָּלֵל מוֹסִיף עַל הַפְּרָט,
 87 וְאִתְרַבֵּי לְהוֹ בָּל מִיָּלִי - ונתרבו כל הדברים שבכלל, ואם כן נתרבו
 88 כל החטאות לשחיטה בצפון, ואין צריך ללמוד זאת מחטאת יחיד.
 89 אֵלָּא ודאי הַתֵּנָּא לא למד בבריייתא מחטאת יחיד, משום שבלא כן
 90 יש למעט משעיר נשיא בכלל ופרט במבואר, אלא משום שהפסוק
 91 'וְשָׁחַט אוֹתוֹ' שבשעיר נשיא בְּכָל קָא קִשְׁיָא לִיָּה - היה קשה לו, שנמעט
 92 שְׁדוּקָא 'אוֹתוֹ' שוחט בצפון, ולא חטאות אחרות. וְהָכִי קָאֵמְרֵי - וכך
 93 כוונתו לומר, אוֹ אֵינּוּ - שמא לא יצא שעיר נשיא לקבועו חובה
 94 שאם לא שחטו בצפון פסלו, אֵלָּא ללמד שְׁדוּקָא זֶה טַעֲמוֹ שחיטה
 95 בְּצָפוֹן וְאִין קרבן חטאת אַחֵר טַעֲמוֹ צָפוֹן, משום דְּכִתְבֵי רַחֲמֵינָא
 96 בחטאת נשיא 'וְשָׁחַט אוֹתוֹ', שְׁדוּקָא 'אוֹתוֹ' שוחט בצפון ולא שאר
 97 החטאות, ולכך הוצרך ללמוד מחטאת יחיד לרבות שאר חטאות
 98 לשחיטה בצפון.
 99 מבררת הגמרא מה ממעטים למסקנא מ'אוֹתוֹ': וְהַשְׁתָּא דְּנִפְקָא לִיָּה
 100 - ועתה שלמד התנא שחיטה בצפון מ'וְשָׁחַט אֶת הַחֲטָאֹת בְּמִקְוֹם
 101 הַעוֹלָה', ולא משעיר נשיא, אם כן 'וְשָׁחַט אוֹתוֹ' שנאמר בו, שמשמע
 102 שבא למעט שחיטה בצפון מקרבן אחר, לְמַעוֹטֵי מֵאֵי - איזה קרבן
 103 בא למעט.
 104 משיבה הגמרא: 'אוֹתוֹ' בא לְמַעוֹטֵי (התיבות נְחֹשִׁין, וְשָׁחַט, עוֹתָהּ,
 105 בְּפִסְחִי, הן סִמְנֵי לזכירת הדינים הבאים), שְׁדוּקָא 'אוֹתוֹ' דהיינו
 106 שעיר נשיא נשחט בְּצָפוֹן, וְאִין שְׁעִיר נְחֹשִׁין דהיינו שעירי הנשיאים
 107 שבתנוכת המזבח (במדבר י טו ויג) נשחטים בְּצָפוֹן, שאינם כשעיר
 108 נשיא שבא על חטא שבמויד עונשו כרת. והטעם שצריך למעט זאת,
 109 שכן סְלִקָא דְּעֵתָהּ אֲמִינָא - היה עולה בדעתך לומר שהזאיל
 110 וְאִתְרַבֵּי שִׁעִיר נחשון להיות בחטאת נשיא לְעֵזְנֵן שטעון סְמִיכָה על
 111 ראשו קודם השחיטה, לִיתְרַבֵּי נְמִי לְעֵזְנֵן שחיטה בְּצָפוֹן, קָא מְשַׁמְעֵי
 112 לָן 'וְשָׁחַט אוֹתוֹ', שְׁדוּקָא חטאת נשיא נשחט בצפון ולא שעיר נחשון.
 113 שואלת הגמרא: וּסְמִיכָה גוֹפָה מְנַלָּן שנתרבתה לשעיר נחשון.
 114 משיבה הגמרא: דְּתֵנָּא בבריייתא, נאמר בחטאת נשיא (ויקרא ד כב)
 115 'וְסִמְךָ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַשְּׁעִיר', ותיבת 'השעיר' מיותרת, שהרי ידוע
 116 שהכוונה לשעיר, והיה לו לומר 'ראשו', אלא בא לְרַבּוֹת שְׁעִיר
 117 נְחֹשִׁין לְסְמִיכָה, דְּכָרִי רַבִּי וְהִדְרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרֵי,

1 תַּאֲפָה חֲמִין, וקשה מה תְּלַמּוּד לֹמְרֵי - מה בא הכתוב ללמדנו בזה,
 2 וְהֵלֵא כְּכֹר נֶאֱמַר בַּהּ לֹא תַעֲשֶׂה חֲמִין. אלא, לְפִי שְׁנַאֲמַר בַּהּ לֹא
 3 תַעֲשֶׂה חֲמִין, יָכוֹל הייתי לומר שאם לש וערך ואפה מנחה בחימוץ
 4 לֹא יִהְיֶה חָיִיב אֵלָּא מלקות אחת על כּוֹלֵם כיון שנאמר איסורם
 5 בעשיה אחת, תְּלַמּוּד לֹמְרֵי לֹא תַאֲפָה חֲמִין שאין זה כך, שכן
 6 אֲפִיּוּהָ בְּכָלֵל לֹא תַעֲשֶׂה חֲמִין הֵוָה, וְלִמָּה יֵצְאֵת, לְהַקְשֵׁי אֵלֶיָּהּ
 7 שאר מעשי המנחה, וללמד מָה - שכשם שאֲפִיּוּהָ מִיִּתְרַתְּ שְׁהִיָּא
 8 מַעֲשֶׂה יְחִידִי כלומר מעשה חשוב בפני עצמו, וְחִיבִין עֲלֶיהָ בְּפִנֵּי
 9 עֲצָמָה, אִתָּהּ אֵינִי אֲבִיָּא ללמוד ממנה ללישטתה וְעִרְכָתָה וְכָל מַעֲשֶׂה
 10 יְחִידִי שְׁבָה כלומר שחשוב מעשה בפני עצמו, לחייב מלקות על כל
 11 אחד מהם. והכלל 'וכל מעשה יחיד שבה' בא לְאִיתוּי קוּיָהּ -
 12 לרבות החלקת פניה במים, שְׁמַכְל מִקּוֹם אף הוּא מַעֲשֶׂה יְחִידִי חשוב
 13 בפני עצמו, וְלִכֵּן חִיבִין עֲלֵיו מלקות בְּפִנֵּי עֲצָמוֹ. מבואר שהפסוק
 14 'לא תאפה חמין' בא ללמד שחייב על כל מעשה בפני עצמו, ולא
 15 ללמד איסור לא תעשה על השייכים כדברי ריש לקיש.
 16 מתרצת הגמרא: אֲנִין מְחַלְקִים קָאֵמְרִין - אנו דרשנו לריש לקיש את
 17 איסור השיריים מ'חלקם' שנמסך ל'לא תאפה חמין', והבריייתא
 18 דרשה מ'לא תאפה חמין' שיצא מכלל 'לא תעשה חמין' לחייב על
 19 כל מעשה בפני עצמו.
 20 מקשה הגמרא: וְאִימָא כּוֹלִיָּה לְהָכִי הוּא דְּתָתָא - אומר שכל הפסוק
 21 בא רק לאיסור השיריים, ולא כדברי הבריייתא.
 22 מתרצת הגמרא: אִם כֵּן היה לתורה לכתוב 'חֲלָקִים לֹא תַאֲפָה
 23 חֲמִין', שמוזה ניתן לדרוש רק שחלק הכהנים אין לאפותו בחימוץ,
 24 וּמֵאֵי - מדוע נכתב 'לֹא תַאֲפָה חֲמִין חֲלָקִים', אלא ודאי שְׁמַעַת מִיָּנָה
 25 תִּרְתִּי - תוכיח מזה את שתי הדרשות, והיינו גם לחייב על כל מעשה
 26 בפני עצמו.
 27 הגמרא דנה בדברי הבריייתא שחייב על כל מעשה בפני עצמו. מקשה
 28 הגמרא: וְאִימָא - אומר שאמנם על אֲפִיּוּהָ דְּפְרָט כֵּה רַחֲמֵינָא איסור
 29 בחימוץ, אף שכבר נאסרה ב'לא תעשה חמין', לִיתִיב תְּרָא - יתחייב
 30 מלקות אחת, שלכך יצאה, אולם אֵינָה - בשאר מעשי המנחה,
 31 לִיתִיב תְּרָא אֲבִילוּהוּ - על כולם, שהרי נאמר בהם רק 'לא תעשה
 32 חמין'.
 33 מתרצת הגמרא: מִשּׁוֹם דְּהוּהוּ אֲפִיּוּהָ דְּכָר שְׁתֵּיהּ בְּכָלֵל וְיֵצֵא מִן
 34 הַכָּלֵל לְלֵמַד, שהיתה בכלל 'לא תעשה חמין', ויצאה ונתבה ב'לא
 35 תאפה חמין' ללמד שחייב עליה בפני עצמה, והכלל בזה שלא לְלַמַּד
 36 דִּין זֶה עַל עֲצָמוֹ בלבד יֵצֵא, אֵלָּא לְלַמַּד עַל הַכָּלֵל כּוֹלֵם יֵצֵא (ספרא,
 37 ברייתא דרבי שמעאל פ"א ב), ואם כן יצאה אֲפִיּוּהָ ללמד על הכלל 'לא
 38 תעשה חמין' שחייב על כל מעשה בעשיית המנחה בחימוץ.
 39 מקשה הגמרא: וְאִימָא - אומר שנלמד פסוקים אלו במידה אחרת,
 40 ש'לא תַעֲשֶׂה חֲמִין' הוא בְּכָלֵל כל מעשי המנחה, ו'לא תַאֲפָה חֲמִין'
 41 הוא פְּרָט, והכלל בזה שְׁכָלֵל אַחֲרָיו פְּרָט, אִין בְּכָלֵל אֵלָּא מָה
 42 שְׁבַפְרָט (שם ו טז), שהפרט מפרש הכלל שכולל רק מה שנאמר
 43 בפרט, ולענינו נלמד שְׁדוּקָא על אֲפִיּוּהָ אִין - אכן חייב כיון שהיא
 44 פרט אחרי כלל ויצאה מן הכלל, אולם בְּמִידֵי אַחֲרֵינָא - מעשה אחר
 45 שעשאו בחימוץ לא.
 46 מתרצת הגמרא: אֵמְרֵי רַבִּי אֲפִטוֹרִיקִין, אין לדורשם בכלל ופרט,
 47 מִשּׁוֹם דְּהֵוָה (ו-שהם) בְּכָל וּפְרָט הַמְרוּחֵקִין זֶה מִזֶּה, שהכלל לא
 48 תַעֲשֶׂה חֲמִין בפרשת ויקרא (ויקרא ב יא), והפרט 'לא תאפה חמין'
 49 בפרשת צו (שם י ט), וְכָל בְּכָל וּפְרָט הַמְרוּחֵקִין זֶה מִזֶּה אִין דְּיִזְן אוֹתָן
 50 בְּכָלֵל וּפְרָט.
 51 הגמרא מביאה קושיא על כך: מִתֵּיב רַב אֲדָא בַר אֲהֵבָה, וְאֵמְרֵי לָהּ
 52 - ויש אומרים שהקושיא נאמרה בְּרִי - בסתם בלא שם המקשה, וכי
 53 בְּכָל וּפְרָט הַמְרוּחֵקִין זֶה מִזֶּה אִין דְּיִזְן אוֹתָן בְּכָלֵל וּפְרָט, והתנינא
 54 בבריייתא, נאמר בחטאת נשיא (שם ד כב) 'וְשָׁחַט אֹתוֹ בְּמִקְוֹם אֲשֶׁר
 55 יִשְׁחַט אֶת הַעוֹלָה לְפָנֵי ה' חֲטָאֹת הוּא' וְהִכְיָן עוֹלָה נִשְׁחַטָּה,
 56 בְּצָפוֹן שֶׁל הַעוֹרָה, שנאמר בעולה (שם יא) 'וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יָרֵךְ הַמִּזְבֵּחַ
 57 צָפֹנָה, אִתָּהּ זֶה - קרבן חטאת נשיא נשחט בְּצָפוֹן.
 58 שואלת הבריייתא: וכי אֲנִין מְכָאֵן לְמִידִין שחיטתו בצפון, וְהֵלֵא
 59 כְּכֹר נֶאֱמַר בכל החטאות (שם ו יד) 'בְּמִקְוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁחַט הַעוֹלָה'